

Cesta k národu

Zrodenie moderného Slovenska v 19. storočí

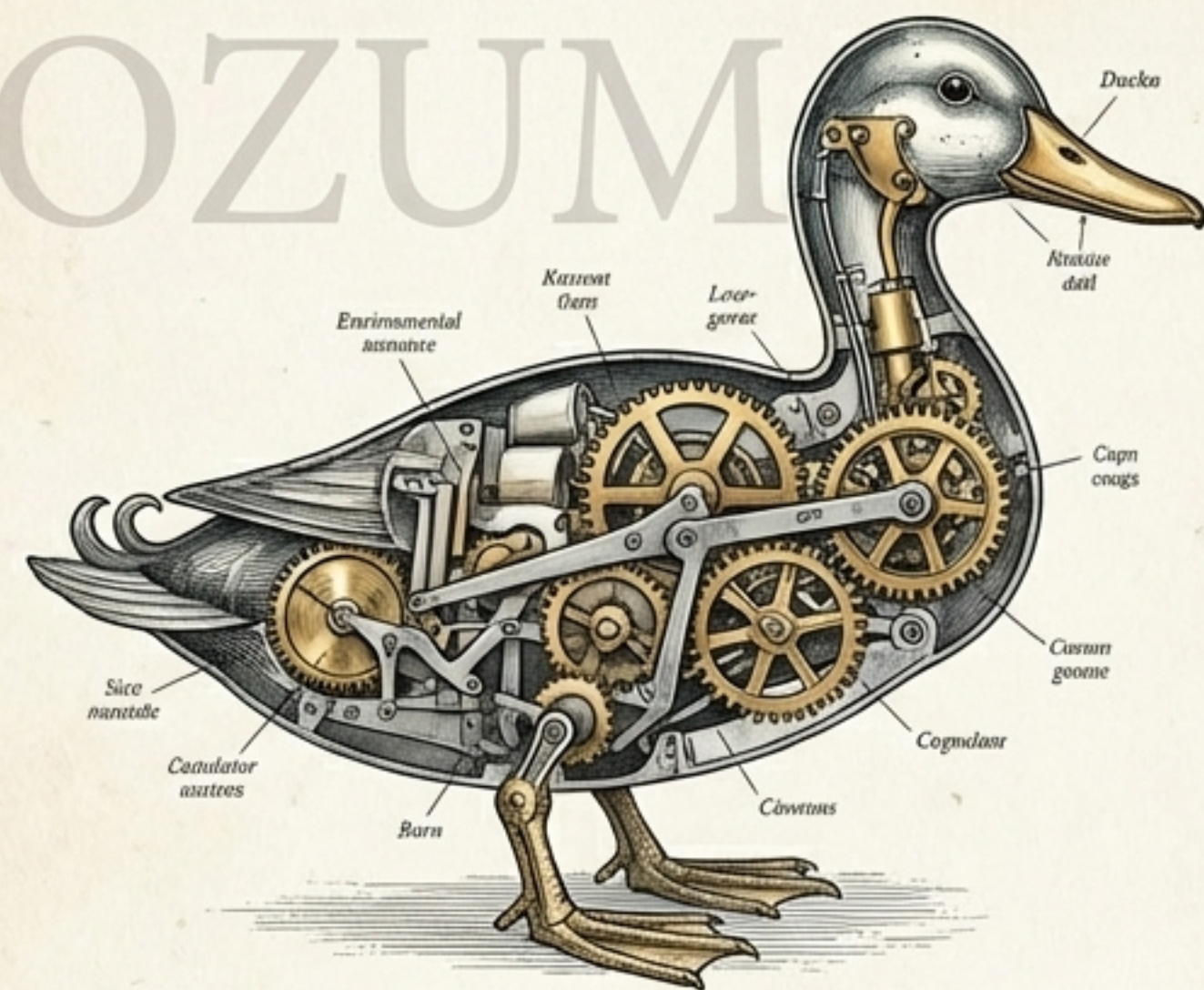
Európa v malom: Mozaika národov

V mnohonárodnostnej ríši
dominujú Nemci a Maďari.
Pre ostatné národy, vrátane
Slovákov, je cesta k
sebaurčeniu plná prekážok.

„Uhorsko je ‚Európa v malom‘.“
— Ján Čaplovič

Zmena myslenia: Vek rozumu strieda vek citu

ROZUM

CIT

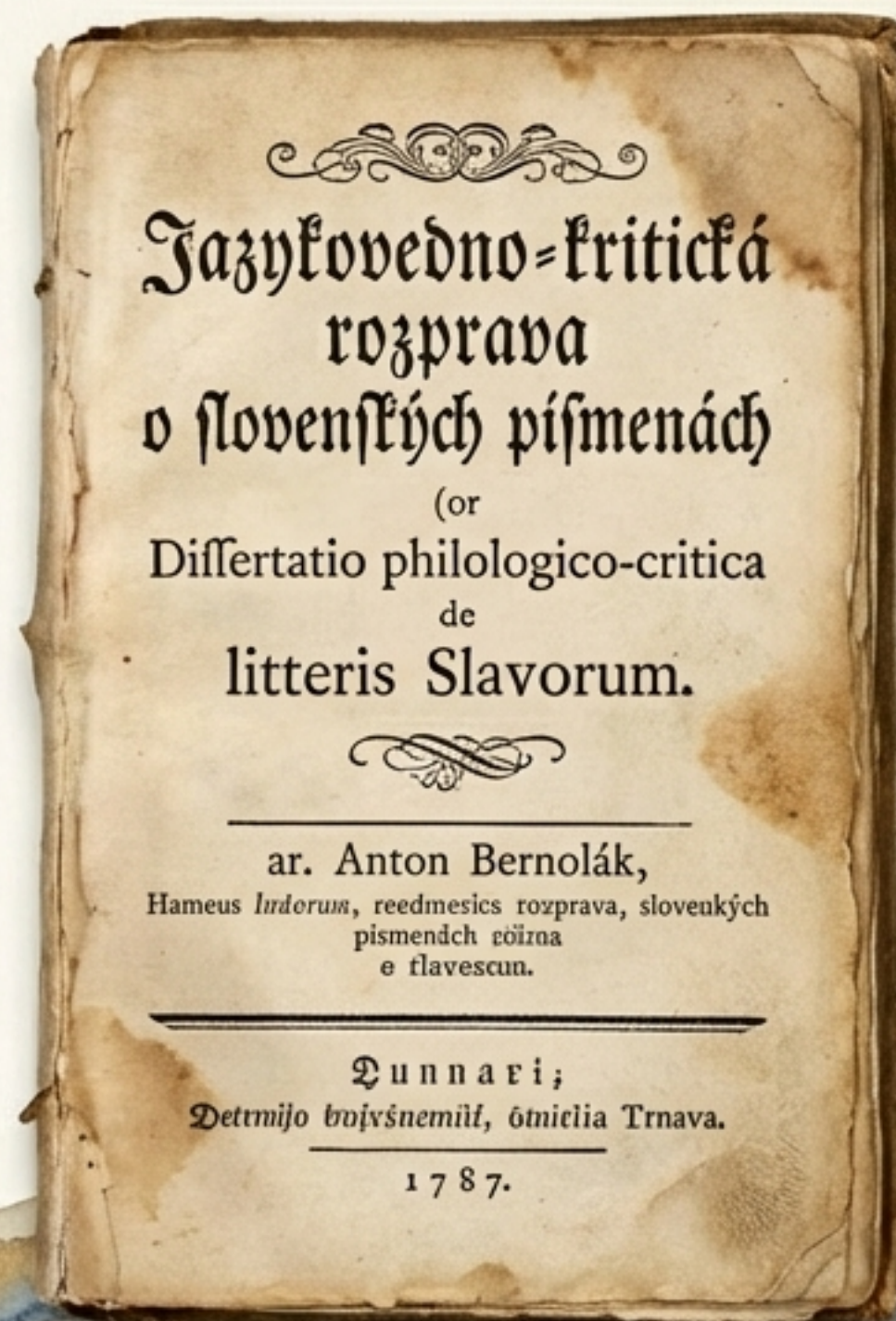
Osvietenstvo prinieslo vzdelanie. Romantizmus prebudil vášeň pre národ, ľudovú kultúru, jazyk a históriu.

Priekopník: Prvý pokus o jednotný hlas (1787)

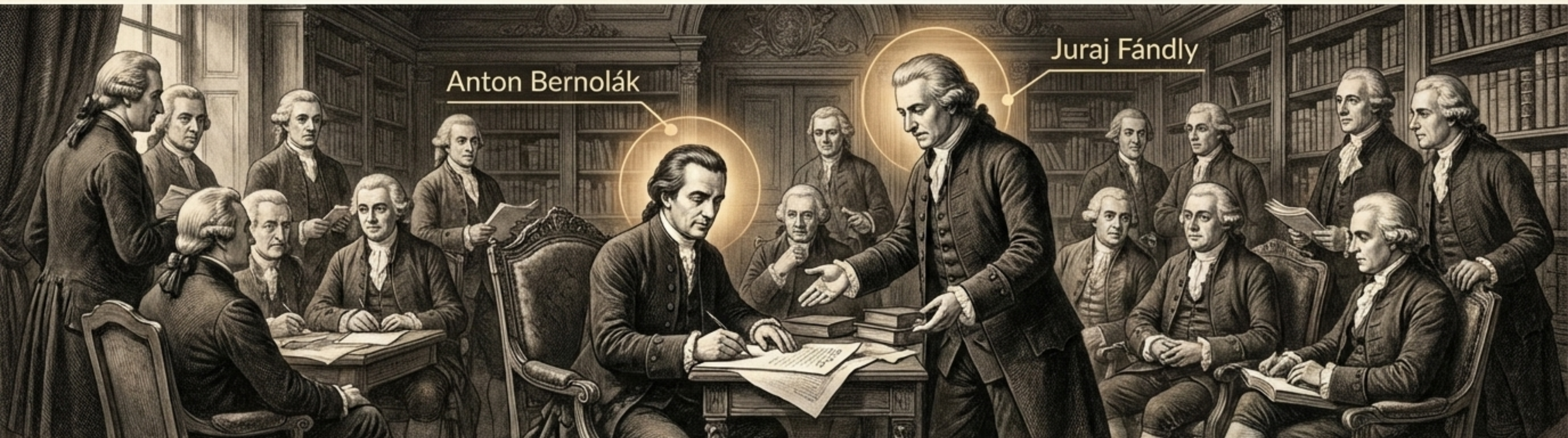

Problém: Jazyková roztrieštenosť – katolíci a evanjelici používajú odlišné jazyky (ľudový jazyk vs. biblická čeština).

Riešenie: Prvá kodifikácia spisovnej slovenčiny. Základ: jazyk vzdelancov z okolia Trnavy (západoslovenské nárečie).

Odkaz Bernoláka: Sila spoločenstva (1792)

Bernolákovčina síce nezjednotila celý národ, no vytvorila prvú celonárodnú organizáciu, *Slovenské učené tovarištvo*, ktorá šírila vzdelanosť a dokázala, že jednota je možná.

Vizionári: Hľadanie sily v slovanskej jednote

Kontext

Rastúca maďarizácia núti katolíckych
a evanjelických vzdelancov hľadať nových spojencov.

Myšlienka

Všetci Slovania sú jeden veľký národ. V jednote je
sila proti germanizácii a maďarizácii.

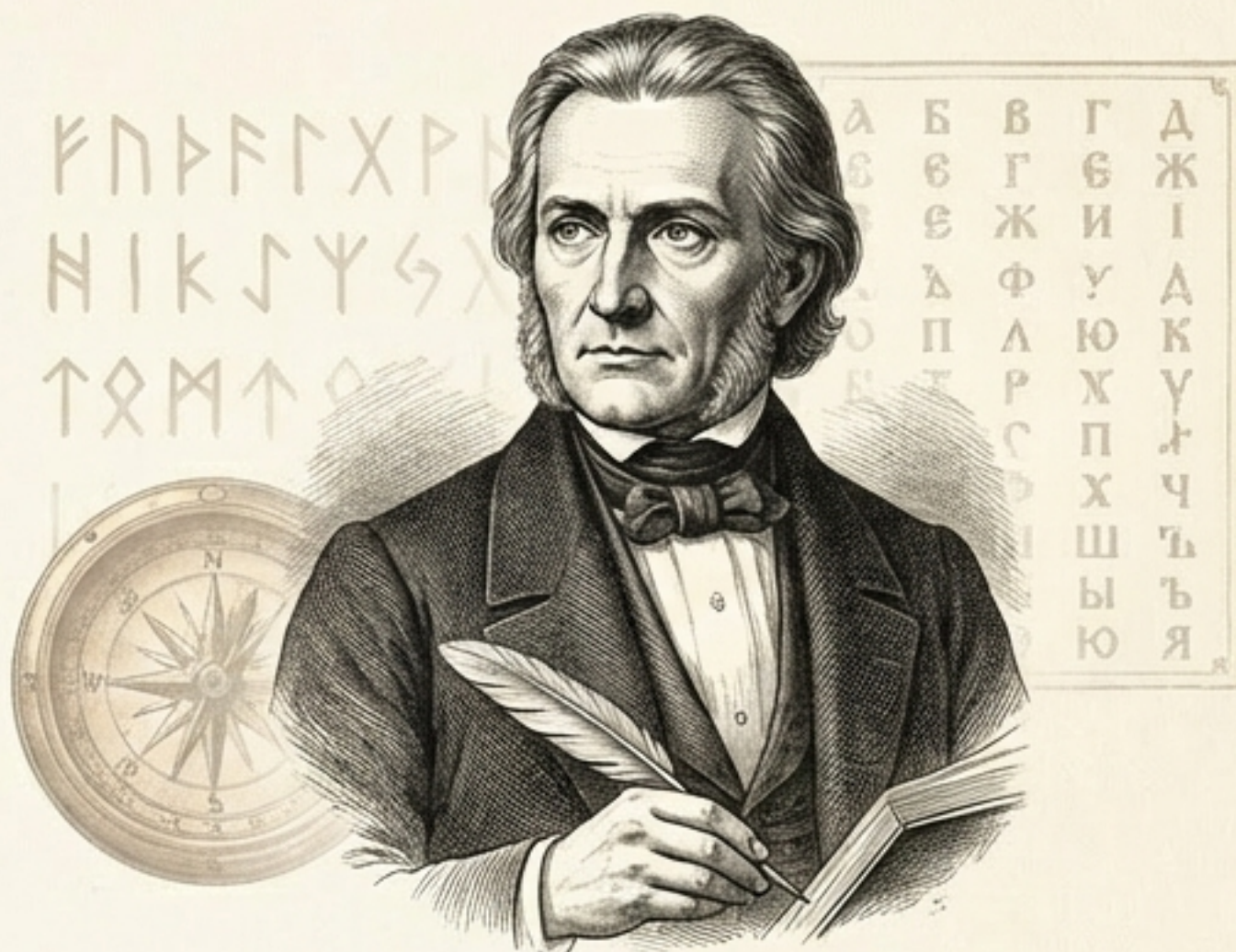
Ján Kollár:

*Báseňik a ideológ. Jeho bás-
nická skladba Slávy dcera,
Jeho básnick sa stala
manifestom slovanst-
va. Jeho básnik na čaru yovst.
Jeho básnik na čaru yovst.
Jeho básnik na čaru yovst.*

*Slávy dcera
Slávy dcera
Slávy dcera*

Ján Kollár:

Báseňik a ideológ. Jeho básnická skladba *Slávy dcera* sa stala manifestom slovanstva.

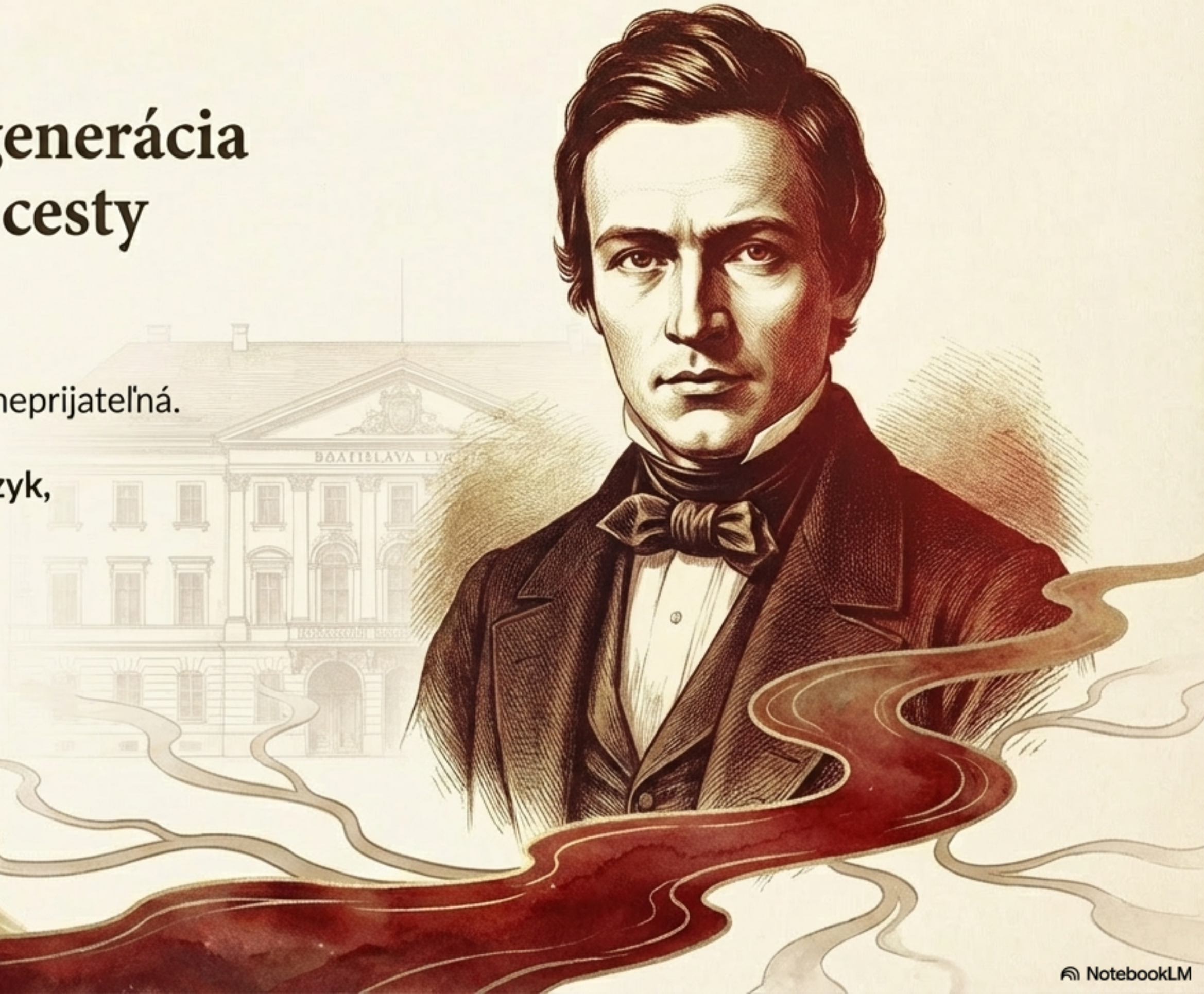
Pavol Jozef Šafárik:

Vedec a historik. Dielami ako *Slovenské starožitnosti* dal Slovanom vedecký dôkaz o ich bohatej histórii a kultúre.

Architekt: Tretia generácia a potreba vlastnej cesty

Diagnóza

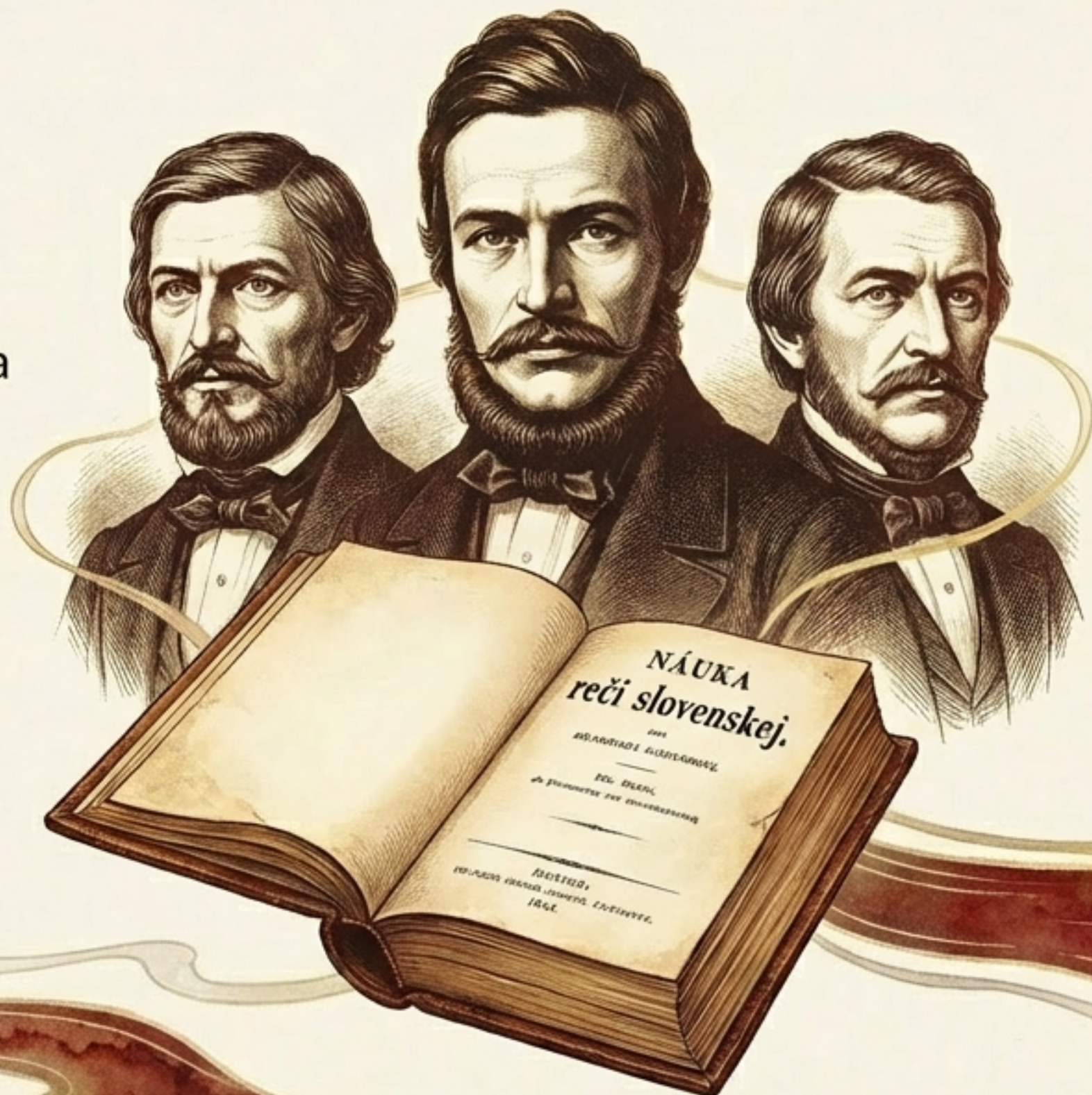
Bernolákovčina je pre evanjelikov neprijateľná.
Biblická čeština je cudzí jazyk.
Národ potrebuje živý, spoločný jazyk,
ktorému rozumie každý.

Zrodenie modernej slovenčiny (1843)

Riešenie:

Nová spisovná slovenčina založená na stredoslovenských nárečiach – najrozšírenejších a najpôvodnejších.

Nástroje:

Slovenské národné noviny a spolok *Tatrín* šíria nový jazyk a myšlienky po celom národe.

Jar národov 1848: Revolúcia otriasa Európou

Dvojitý boj

Európa bojuje za občianske slobody.
Slováci bojujú za občianske slobody

A za národné práva.

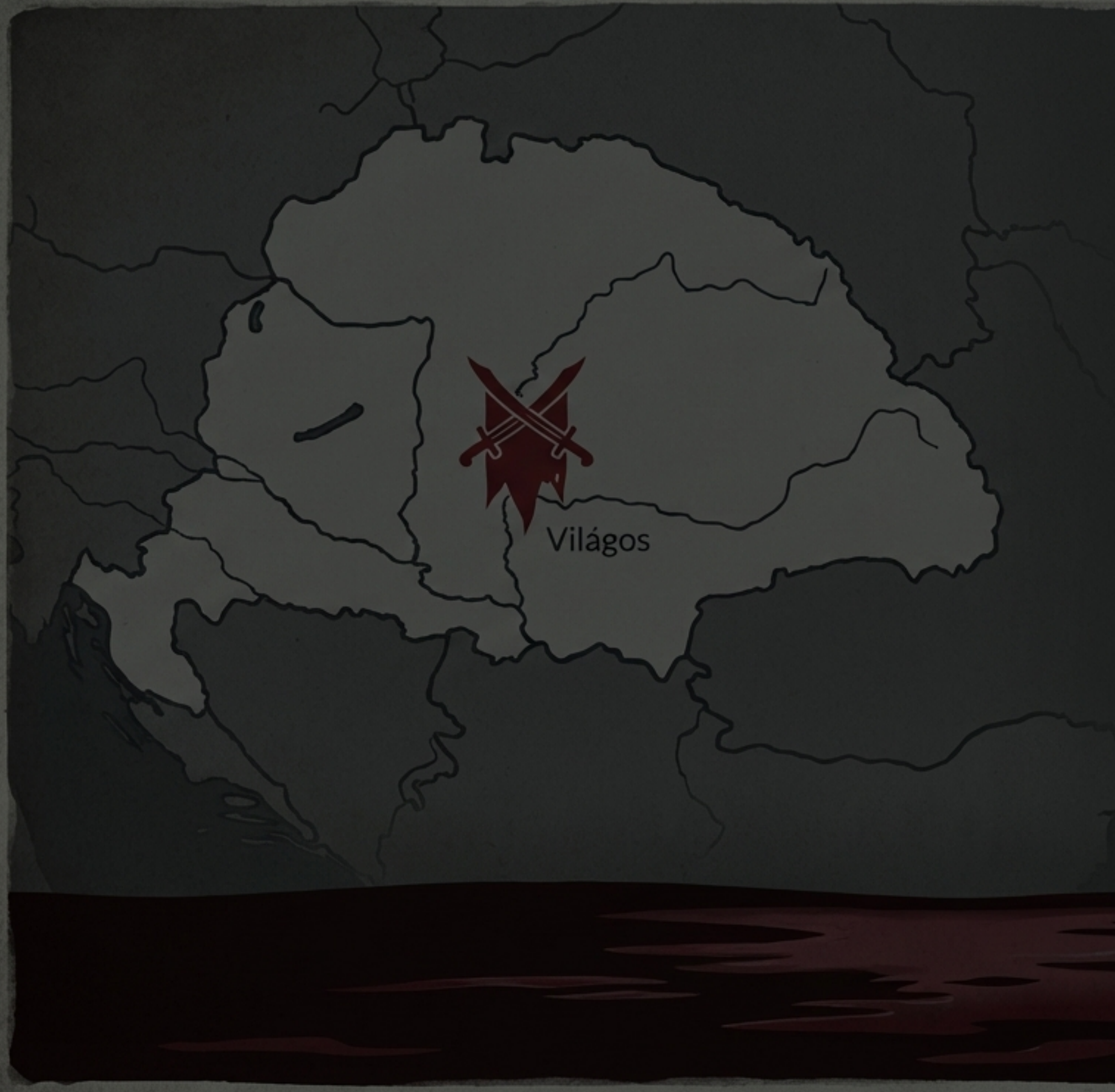
Slovenské povstanie 1848 – 1849

Program: Žiadosti slovenského národa – prvý ucelený politický program Slovákov.

Akcia: Založenie Slovenskej národnej rady a organizácia dobrovoľníckych výprav.

Riziko: Na hlavy vodcov je vypísaná odmena. Boj za národ sa stal bojom o život.

Nadpis:

Po búrke: Prehraná revolúcia, neporazená myšlienka

Dôsledok: Nastolenie prísneho
neoabsolutizmu. Národné požiadavky sú
zamietnuté.

Paradox: Hoci revolúcia vojensky zlyhala,
politicky zjednotila a aktivizovala
Slovákov ako nikdy predtým.

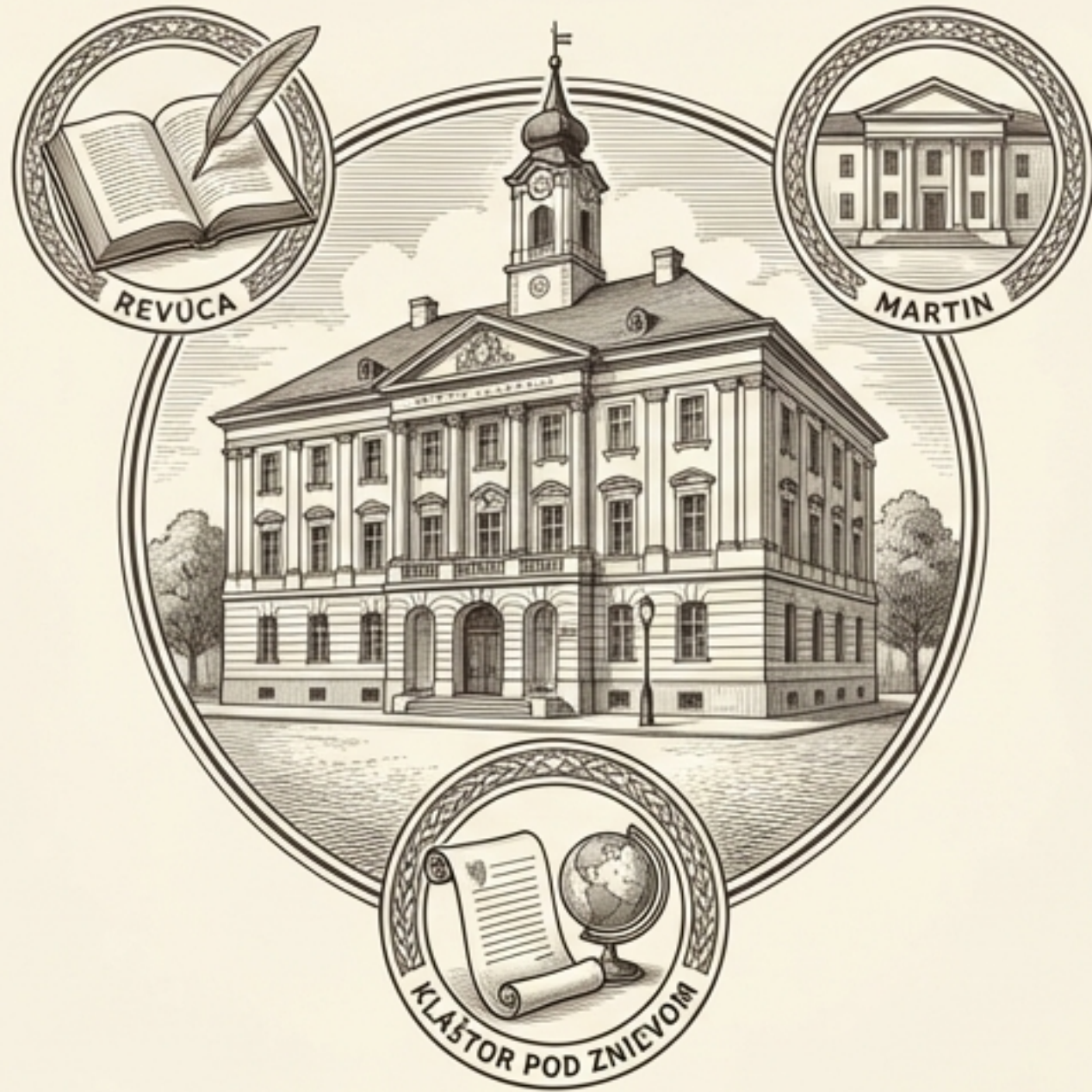

Hlas národa opäť zaznieva: Memorandum (1861)

Požiadavky: Vytvorenie autonómneho slovenského Okolia, slovenské školy, slovenčina ako úradný jazyk.
Lato

Význam: Hoci snem Memorandum zamietol, ukázalo silu a odhodlanie národa pokračovať v boji.

Ovocie boja: Inštitúcie pre večnosť

- Matica slovenská (1863): Najvyššia kultúrna a vedecká inštitúcia. Srdce národného života.
- Slovenské gymnáziá (1862-1869): Vzdelávanie novej generácie inteligencie v materinskom jazyku.

Cesta slovenského národa: Od prebudenia k inštitúciám (1787–1863)

Národné obrodzenie (1787-1848): Zápas o jazyk a politické uznanie v búrlivých časoch.

Inštitucionálne zakotvenie (1863): Vznik kultúrnych a vzdelávacích opôr pre budúcnosť.